

Slnčná sústava sa podobá harfe

Emil Páleš

Americkí výskumníci z oblasti geologických a planetárnych vied potvrdili zaujímavý poznatok: Jupiter spoločne s Venušou spôsobujú cyklickú zmenu tvaru zemskej dráhy. Pod vplyvom týchto dvoch planét každých 405 tisíc rokov Zem obieha po dráhe takmer kruhovej či mierne sploštenej do elipsy. Iná dráha znamená menej slnečného svetla a odzrkadľuje sa v globálnych zmenách klímy, napríklad v cyklickom príchode a odchode ľadových dôb.

Dlhodobé premeny klímy závisia od tzv. Milankovičových cyklov - periodických zmien náklonu zemskej osi či obežnej dráhy. To vieme už sto rokov, ale pôvod týchto cyklov stále nebol plne preskúmaný. Prastaré geologické vrstvy teraz vydali svedectvo, že 405-tisícročný cyklus pod taktovkou Jupitera s Venušou je nemenný a spoluutvára dejiny Zeme už stovky miliónov rokov. Zmenenej klíme sa musí prispôbiť všetko živé a tak celá fauna aj flóra cyklicky menia svoju podobu. V súboji s drsnými podmienkami poslednej ľadovej doby sa vraj i moderný človek oddelil od neandertálca.

Ako školák som navštevoval krúžok amatérskych astronómov. V malej sále dnes už neexistujúceho Parku kultúry a oddychu sme načúvali rozprávaníu o tajomstvách vesmíru. Niekdajší riaditeľ Astronomického ústavu a skvelý popularizátor astronómie, Závěš Bochníček, nám vysvetľoval, prečo staroveká astrológia nemá opodstatnenie: svetlo Venuše je stokrát slabšie ako najslabšia žiarovka. Okoloidúci človek pôsobí na nás väčšou gravitačnou silou než Jupiter. Planéty preto nemajú žiaden vplyv na pozemský život.

Uplynulo päťdesiat rokov a náš vzťah k blízkeho kozmickému okoliu vnímame inými očami. Planéty nie sú osamelé pútničky uzavreté každá do seba. Nebeské telesá sú vzájomne späté ako v gumovej sieti, kde záchvev jedného sa prenáša na všetky ostatné. Planéty svojím pravidelným krúžením vibrujú a dostávajú sa do vzájomných rezonancií - ako struny hudobného nástroja dokážu rozoznieť vzdialené struny, pokiaľ sú harmonicky naladené. Rezonancia je taká silná, že planétu môže aj vystreliť zo spoločenstva ostatných do hlbkej tmy a mrazu medzihviezdného priestoru. Ale i naopak, udržiavať ju v ustálenej polohe. Napríklad Mesiac stabilizuje zemsú os. Tým chráni či vôbec umožňuje život, pretože zabraňuje prudkým zmenám prostredia. Kráľovnej noci vďačíme za to, že žijeme.

Klasická astrológia chápala svet ako prepojený magickou sympatiou. Nebeské telesá boli živé a zneli ako tvorivá hudba. Vpečatili svoj podpis (signatúru) všetkému živému. Napríklad šalvia mala vďačiť Jupiteru za usporiadanú, štvorcovú stavbu svojej stonky; vtáctvo a ruža Venuši za krásu svojich perutí a okvetných lístkov. Jupiter by mal mať vplyv na záležitosti politické a Venuša na záležitosti lásky. V konkrétnej rovine sa žiadny taký účinok planét na život nedarí preukázať vedecky. No vo všeobecnosti sa starí vykladači hviezd nemýlili. Planéty spoluutvárajú podoby pozemských živých tvorov a ich osudy, ako aj Zem spoluutvára podmienky na iných planétach. Kozmos je organizmus. Nebeské telesá sa "cítia" navzájom a všetko sa chveje spojené vzájomnou sympatiou.